Ny modell för allmänmedicinska Spur-inspektioner i pilotprojekt

En nyhet i årets Spur-redovisning är att vissa primärvårdsinspektioner är gjorda inom ramen för ett pågående pilotprojekt. Nedan redovisas några av tankegångarna runt en utveckling av den allmänmedicinska Spur-modellen i vilken studierektorerna får en nyckelroll men där grundkonceptet för Spur bibehålls.

GÖSTA ELIASSON
projektledare, Svensk förening för allmänmedicin (SFAM), Falkenberg
goseli@semera.se

Erfarenheterna av det tjugotal Spur-inspektioner som hittills gjorts i primärvården har varit goda. Nuvarande modell, som bland annat innebär att vårdcentraler själva beställer inspektion, har inneburit att endast ett fåtal inspektioner har gjorts. Inspektionerna följs sällan upp och studierektorerna, som har det lokala ansvaret för utbildningskvaliteten inom ett område, deltar inte regelmässigt vid inspektionstillfället.

Ett speciellt problem för allmänmedicinen är alltså att det med nuvarande Spur-modell inte finns kapacitet att granska alla vårdcentraler som utbildar ST-läkare. Många av de vårdcentraler som beställt inspektion har dessutom redan före inspektionen haft god utbildningskvalitet, medan vårdcentraler med mindre god utbildning ej varit intresserade av inspektion.

Engagera studierektorerna

En möjlighet att komma ur detta dilemma är att engagera studierektorerna i Spur-inspektionsverksamheten. Med kännedom om lokal organisation och specifika utbildningsmiljöer är det naturligt att studierektorn i förväg inhämtar de faktauppgifter som behövs samt deltar vid inspektionerna.

På detta sätt skulle Spur-inspektörerna kunna avlastas en hel del pappersarbete och fungera mer som externa rådgivare till studierektorerna än som enbart granskare. Under 1–3 dagar skulle inspektören och studierektorn tillsammans hinna med att besöka ett antal strategiskt utvalda vårdcentraler inom studierektorns ansvarsområde. Med 6–8 vårdcentraler per inspektionstillfälle skulle volymen av inspektioner bli rimlig.

Pilotprojekt inom fyra områden

Just nu pågår ett pilotprojekt inom fyra primärvårdsområden, i vilket den ovan skisserade modellen utvecklas. Inspektionsresultaten i tre av dessa pilotområden redovisas i detta nummer av Läkartidningen.

I början av 2003 kommer en slutrapport med en beskrivning av den nya modellen för Spur-allmänmedicin. Grundkonceptet kommer dock att bygga på samma principer som för de övriga specialiteternas Spur-inspektioner.

Förslaget att involvera studierektorer samt tanken att Spur-inspektören fungerar som extern resurs och rådgivare är väl förankrad bland studierektorerna i allmänmedicin. De är också positiva till att bli mer delaktiga i Spur-verksamheten.

Det är emellertid viktigt att studierektorerna avsätter tid tid för att kunna fullgöra dessa uppgifter. Här kan Distriktsläkarföreningen ha en viktig funktion som pådrivare, inte minst då det gäller att värdera studierektorernas insatser tids- och lönemässigt. •

Kriterier för att få maximala 3 poäng vid inspektion

STRUKTUR

A Verksamheten

3 poäng: Målbeskrivningens krav kan uppfyllas genom tjänstgöring inom ett begränsat geografiskt område och på sidoutbildande enheter inom detta område.

B Läkarstab

3 poäng: Tillräckligt antal läkare med tillräcklig kompetens (dimensioneringen av antalet läkartjänster skall innebära att utrymme finns för utbildning, handledning och utvecklingssamtal inom arbetstiden). Antalet specialister överstiger antalet underläkare. Handledande specialister har genomgått handledarutbildning. Utöver bred klinisk kompetens finns inom enheten bl a vetenskaplig, administrativ och pedagogisk kompetens.

C Lokaler

3 poäng: Adekvata arbetslokaler (operation, lab, mottagning, avdelning, jourrum, övriga arbetsutrymmen) och service (t ex avseende sekreterartjänster, bibliotek, litteratursökning och tidskrifter). Eget arbetsrum med skrivbord och tillgång till PC/Mac för ST-läkare.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

3 poäng: Studierektorer och utbildade handledare finns och fungerar. Målbeskrivningen används, liksom utbildningsboken. Tjänstgöringsprogram upprättas, även för sidoutbildningen. Tjänstgöringsprogrammet är tillräckligt preciserat för att målbeskrivningens krav skall kunna uppnås. Tidpunkt för utvecklingssamtal dokumenteras och det framgår hur avvikelser från tjänstgöringsprogrammet hanteras. Jourtjänstgöringen fungerar (ST-läkaren skall självklart delta i jour, men jourverksamheten skall inte dominera så att jourkompensationsuttaget blir oacceptabelt högt ur utbildningssynpunkt = dagtjänstgöring).

E Utbildningsklimat

3 poäng: Samsyn överordnade läkare/specialistläkare och ST-läkare. Planering för färdighetsträning. Utvecklingssamtal (minimum ett per termin). Utrymme och acceptans för litteraturstudier. Schemalagda handledarsamtal. Återkoppling, engagemang och gärna exempel på detta. Uppmuntrande attityd till rotation till regionsjukhus/universitetssjukhus för fördjupning och fortsatt specialisering efter formellt uppnådd specialistkompetens. Positiv inställning till sidoutbildning.

F Teoretisk utbildning

3 poäng: Planerad extern utbildning, som inkluderar specialitetsföreningens rekommendationer (SK-kurser, Läkarstämman, specialistföreningens möten, internationell kurs/möte m m), tillhandahålls minst fem dagar per termin. Regelbunden intern utbildning minst en timme per vecka. Avstämning av ST-läkarens studieverksamhet görs. Utbildning i ledarskap och administration ges.

Utförligare information om inspektionerna finns hos Spur.

Rapport från 2001–2002 års Spur-inspektion

Tabell I. Allmänmedicin. Resultat av inspektioner genomförda under 2001–2002.

	Struktur			Process				
	A	B	C	D	E	F	G	
Vårdcentral, datum för inspektion	Verksamhet	Läkarstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	Kommentar
VC Kungs-Högen Ljungby 2001-11-07	3	1	2	1	2	2	1	Vårdcentralen har strukturella förutsättningar att erbjuda en god utbildning i allmänmedicin förutsatt att man lyckas återbesätta vakanta distriktsläkartjänster. Utbildningsklimatet är synnerligen gott men det föreligger brister vad gäller tjänstgöringens uppföljning. Detta kan till stor del förklaras av bristande tillgång på handledare.
Primärvården i Södra Bohuslän. Pilotprojekt. Inspektioner utförda under tiden december 2001–februari 2002. Många starka sidor inte minst i själva kompetensutvecklingsprocessdelen. Störst problem är relativt låg läkarbemanning i förhållande till uppdrag och läkarvakanser.								
Mölnlycke	2	2	2	2	2	3	1	Ambitiös och utvecklingsbar verksamhet med goda framtidsmöjligheter.
Lindome	2	2	3	3	3	3	1	Goda förutsättningar för optimal kompetensutveckling.
Sävedalen	3	2	2	2	3	3	1	Allsidig verksamhet med duktig medarbetarstab.
Gärdet	2	1	2	2	2	3	1	Goda förutsättningar för successiv utveckling trots skuggan av sjukhuset och vakanser.
Älvängen	3	2	3	3	3	3	1	Allsidig och tydligt orienterad allmänmedicinsk verksamhet.
Stenungsund	2	2	3	3	3	3	1	Nytänkande i intressant organisationsmodell med tydligt allmänmedicinskt uppdrag.
Primärvården i Jönköping. Pilotprojekt. Inspektioner utförda i september 2002. Förvaltningen har en positiv inställning till utbildning och värnar om utbildningsaktiviteter genom ett generöst förhållningssätt vad avser resurser till kurser och annan utbildning. Erfaren och aktiv ST-studierektor samt engagerade handledare finns. Samverkan mellan sjukhus och primärvård är god och allmänläkarkonsulter är etablerade. För närvarande finns vakanser på flera vårdcentraler. ST-läkarnas utbildningsplaner är inte alltid konsekvent målstyrda och uppföljning av uppnådd kompetens sker inte systematiskt på alla enheter. Kontakten under sidoutbildningen kan förbättras.								
Inspekterade vårdcentraler i Jönköpings sjukvårdsområde *)								
Bankeryd	Mullsjö	Hälsan I i Jönköping						
Gränna	Öxnehaga	Hälsan II i Jönköping						
Råslätt	Boda i Habo	Rosenhälsan i Huskvarna						
Kungshälsan i Huskvarna	Haga i Habo							
Rosenlund	Norrahammar							
*) Utbildningskvaliteten har, i stället för poängsättning för varje vårdcentral, beskrivits områdesövergripande med hjälp av SWOT-analys (styrkor, svagheter, förbättringsmöjligheter, hot).								
Primärvården i Örnsköldsviks sjukvårdsområde. Pilotprojekt. Inspektioner utförda februari 2002. Tre av sex vårdcentraler med ST-utbildning är inspekterade. Dessa höll hög standard som utbildningsorter. På övriga vårdcentraler med ST-utbildning varierar standarden enligt studierektorns uppgift. 11 av 13 handledare har handledarutbildning och av dem har sex även gått fördjupad handledarutbildning. ST-kontrakt skrivs. Stort utbildningsutbud för ST-läkare, bl a egen ST-grupp och regelbundna ST-dagar. ST-läkarna har eget kompetensutvecklingskonto på 20 000 kr per år. Engagerad studierektor med god stab ger fortsatta utvecklingsmöjligheter, bl a grundligare utbildningsplaner för ST-läkarna. En svaghet utgör vakanser på ett flertal läkartjänster.								
VC Centrum Örnsköldsvik	3	2	3	3	3	3	1	Positivt handledningsklimat, välutbildade handledare med god allmänmedicinsk profil. FoU-arbete uppmuntras. Utbildningskonto för ST-läkare.
Bjästa vårdcentral	3	3	3	3	3	3	0	Mycket positivt utbildnings- och handledningsklimat. Fint stöd från personalen. Utbildningskonto för ST-läkare.
VC Viken Örnsköldsvik	3	3	2	3	3	3	1	Starkt utbildningsengagemang, stor erfarenhet av handledning, rikligt utbyte med utbildande institutioner. Utbildningskonto för ST-läkare. FoU-aktivitet hos ST-läkarna.

Tabel II. Anestesi. Resultat av inspektioner genomförda under 2001-2002

	Struktur			Process				
	A	B	C	D	E	F	G	
Sjukhus, datum för inspektion	Verksamhet	Läkarstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	Kommentar
Universitetssjukhuset i Lund 2002-02-11	3	2	1	3	2	3	1	Verksamheten är allsidig och ambitionen är god och tydligt uttalad hos ledningen. Antalet specialister (särskilt yngre avdelningsläkare) är dock alltför lågt vilket ger otillräcklig tid för läkarledd praktisk och teoretisk undervisning och handledning samt egen lästid.

Tabell III. Barn- och ungdomsmedicin. Resultat av inspektioner genomförda under 2001–2002.

	Struktur			Process				
	A	B	C	D	E	F	G	
Sjukhus, datum för inspektion	Verksamhet	Läkarstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	Kommentar
Norrlands Universitetssjukhus, Umeå 2001-10-17	3	2	1	2	3	2	1	Välfungerande barnklinik på universitetsnivå som kan ge en fullständig ST-utbildning. Vid full läkarbemanning välfungerande joursystem med tillräcklig kontinuitet i vårdarbetet. Klara förbättringar har skett det senaste året. Fortfarande finns dock utrymme för förbättringar i utbildningsprocessen. Ej optimala lokaler utgör en klar negativ belastning.
Helsingborgs lasarett, 2001-11-01	3	3	2	2	3	2	0	Välfungerande barnklinik med en allsidig verksamhet, vilket medför en bra ST-utbildning. Bra förutsättningar för tjänstgöring på regionnivå. Med nuvarande joursystem och full läkarbemanning borde förutsättningar för en bra kontinuitet finnas i vårdarbetet. Fortfarande finns utrymme för förbättringar i utbildningsprocessen. Ej optimerade lokaler under planerad ombyggnad.
Falu lasarett 2002-01-30	3	3	1	2	3	3	1	Kliniken har ypperliga förutsättningar att ge en god ST-utbildning. Utbildningsklimatet är gott, läkarutrymmen dock bristfälliga och patientunderlaget bör kunna utnyttjas bättre.
Kärnsjukhuset Skövde 2002-02-05	3	3	2	2	2	3	1	Mycket goda förutsättningar för utbildning av barnläkare. Fullgod bredd på verksamheten, hög kompetens på läkarstaben och gott utbildningsklimat som »sittter i väggarna«. Brister i ledningsorganisation som påverkar utbildningsklimat negativt, delvis bristfälliga lokaler samt något hög jourbörda drar ner scoren från fulla 19 till mycket goda 16 poäng.
Sachsska barnsjukhuset Stockholm 2002-05-21	2	2	2	2	3	3	1	Stor klinik med mycket stort patientunderlag, men kliniken kan inte erbjuda ST-utbildning inom vissa profilområden. Stor, kunnig och engagerad lärarstab skapar goda förutsättningar för bra handledning, men tung arbetsbörda försvårar denna liksom betydande kontinuitetsproblem i tjänstgöringarna.
Västerviks sjukhus 2002-05-14	2	3	3	3	3	3	0	Liten barnklinik med väl organiserad ST-utbildning och väl utnyttjat patientunderlag. Utmärkta arbetsförhållanden, bra lokaler och positivt utbildningsklimat. I utbildningen ingår kompletterande tjänstgöring vid universitetsklinik.
Sunderby sjukhus Luleå 2002-09-17	2	2	3	1	3	2	0	Väl fungerande barnklinik på länsnivå. Väl förankrad tjänstgöring på regionnivå borde ge goda möjligheter för en bra ST-utbildning. Framtida pensionsavgångar och avflyttningar av specialister kan äventyra ST-utbildningen. Övergripande planering av ST-utbildning kan förbättras.

Tabell IV. Dermatologi. Resultat av inspektioner genomförda under 2001–2002.

	Struktur			Process				
	A	B	C	D	E	F	G	
Sjukhus, datum för inspektion	Verksamhet	Läkarstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	Kommentar
Karolinska sjukhuset Stockholm 2002-01-17	3	3	3	2	3	3	1	Klinik med god sammanhållning och gott omhändertagande av ST-läkare. Mycket gott utbildningsklimat.

Tabell VI. Handkirurgi. Resultat av inspektioner genomförda under 2001–2002.

	Struktur			Process				
	A	B	C	D	E	F	G	
Sjukhus, datum för inspektion	Verksamhet	Läkarstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	Kommentar
Universitetssjukhuset UMAS Malmö 2001-05-10	2	3	2	2	2	3	1	En mycket väl fungerande klinik med verksamhet på läns- och regionsjukhusnivå. Ökad patienttillströmning medför inom snar framtid ökat behov av läkarresurser. Möjlighet till rotation på andra kliniska centra samt ökade insatser för utvecklings- och handledarsamtal planeras. Behov av samordnande studierektorsfunktion på kliniken kommer sannolikt att bli aktuellt inom kort i samband med betydande ökning av antalet läkare under utbildning.

ANNONS

ANNONS

Tabell V. Gynekologi. Resultat av inspektioner genomförda under 2001–2002.

	Struktur			Process				
	A	B	C	D	E	F	G	
Sjukhus, datum för inspektion	Verksamhet	Läkarstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	Kommentar
Sunderby sjukhus Luleå 2001-10-31	2	3	2	3	3	2	0	Länssjukhus med allsidig verksamhet. Trots små läkarexpeditioner väl utrustad klinik med modern infrastruktur för datakommunikation. Erfaren läkarstab med god sammanhållning. Tillåtande arbets- och utbildningsklimat.
Värnamo sjukhus 2001-11-05	2	2	2	2	3	3	0	Kliniken kännetecknas av en positiv utbildningsatmosfär. Ledningen visar stort engagemang för utbildning och verksamhetsutveckling. Med kompletterande tjänstgöring inom obstetrik på region- eller länssjukhus kan sjukhuset erbjuda en fullständig specialistutbildning inom obstetrik och gynekologi.
Universitetssjukhuset i Örebro 2001-11-08	3	2	2	2	2	3	0	Kvinnokliniken i Örebro är en klinik väl ägnad för ST-utbildning. ST-läkarna har kontrakt, utbildade handledare och adekvat extern och intern utbildning. FoU-aktiviteten är dock begränsad liksom tid för handledning, såväl klinisk som i samtal.
Huddinge Universitetssjukhus 2001-11-22	3	2	2	1	2	3	1	En universitetsklinik med bred och omfattande verksamhet som är välfungerande. Det råder ett mycket gott arbetsklimat. Där finns ett stort antal ST-läkare vilket medför att viss del av den praktiska utbildningen förläggs till närliggande sjukhus.
Södertälje sjukhus 2002-03-18	2	2	2	2	3	2	0	Kvinnokliniken i Södertälje har goda förutsättningar att genomföra ST-utbildning med bra kvalitet. Verksamhetens innehåll och volym ger möjlighet till bra färdighetsträning. Nödvändig kompletterande tjänstgöring inom onkologi, riskobstetrik går att genomföra inom pendelavstånd. Positivt utbildningsklimat råder.
Universitetssjukhuset i Linköping 2002-03-13	2	3	3	3	3	3	1	Allsidig verksamhet med regionspecialiteter, inkl gynekologisk onkologi, men begränsat utrymme för förvärvande av gynekologisk operativ vana. Högt kvalificerad läkarstab med stort forskningsintresse. Positiv attityd till så väl praktisk som teoretisk utbildning.
Visby lasarett 2002-04-04	2	2	2	2	3	2	0	Kliniken har en bred klinisk verksamhet, dock saknas specialobstetrik och en del gynekologisk onkologi. En god bemanning och intresse för utbildningsfrågor samt ett gott utbildningsklimat, bl a med vilja att stödja kompletterande utbildning på regions- och universitetsklinik ger förutsättningar för god specialistutbildning.
Vrinnevi-sjukhuset Norrköping 2002-05-23	3	2	3	2	2	2	0	Detta är en klinik väl ägnad för ST-utbildning. ST-läkarna har handledare och kontrakt och utbildningsklimatet är gott. Den teoretiska utbildningen liksom FoU-engagemanget kan ökas, gärna i samarbete med närliggande regionklinik.

Tabell VII. Hematologi. Resultat av inspektioner genomförda under 2001–2002.

	Struktur			Process				
	A	B	C	D	E	F	G	
Sjukhus, datum för inspektion	Verksamhet	Läkarstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	Kommentar
Universitetssjukhuset MAS Malmö 2002-04-16	3	1	2	3	2	3	0	Bra allsidig verksamhet i bra lokaler samt kompetent och entusiastisk läkarstab. God utbildningsorganisation. Underbemanning på specialist- och underläkarnivå försämrar dock utbildnings- och forskningsmöjligheter.

Tabell VIII. Infektion. Resultat av inspektioner genomförda under 2001–2002.

	Struktur			Process				
	A	B	C	D	E	F	G	
Sjukhus, datum för inspektion	Verksamhet	Läkarstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	Kommentar
Länssjukhuset Ryhov Jönköping 2001-10-23	2	3	3	2	3	3	1	Strukturen motsvarar ett länssjukhus. Infektionskliniken har ett stort patientunderlag och utbildningsklimatet är mycket gott. ST-tjänstgöringen är väl dokumenterad.
Länssjukhuset Halmstad 2002-04-23	2	3	2	2	3	3	0	Strukturen motsvarar ett länssjukhus. ST-tjänstgöringen är väl strukturerad med regelbunden handledning, och utbildningsklimatet är mycket gott.

Tabell IX. Internmedicin. Resultat av inspektioner genomförda under 2001–2002.

	Struktur			Process				
	A	B	C	D	E	F	G	
Sjukhus, datum för inspektion	Verksamhet	Läkarstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	Kommentar
Sjukhuset Lidköping 2001-09-26	2	1	2	3	3	3	0	Bred verksamhet som kan tillgodose internmedicinens samtliga delar tack vare mycket engagerade överordnade läkare och utbildningsansvariga. Mycket välstrukturerade utbildningsplaner som också fungerar praktiskt på ett föredömligt sätt. Välfungerande handledare som skulle bli ännu bättre om fler handledare genomgick handledarutbildning. Bra teoretisk utbildning. Höga ambitioner beträffande ST-utbildning i internmedicin. Klinikens stora problem är bemanningssituationen med alltför många vakanta tjänster vilket försvårar utbildningssituationen påtagligt.
S:t Görans Sjukhus AB Stockholm 2001-11-08	3	3	2	2	3	3	0	Bred och välfungerande verksamhet som på ett föredömligt sätt kan ge en utmärkt ST-utbildning i allmän internmedicin såväl praktiskt som teoretiskt. Med små förändringar, framför allt en lösning av lokalfrågan, skulle utbildningen bli i det närmaste perfekt
Piteå älvdals sjukhus 2001-12-11	2	2	2	2	2	1	0	Liten klinik med bred internmedicinsk kompetens hos läkarna. Stort utbildningsengagemang. Verksamheten innehåller huvuddelen av internmedicin men vissa klara luckor finns. Väl fungerande handledning. Otillräcklig teoretisk utbildning. För att nå utbildningsmålen krävs kompletterande tjänstgöring vid större sjukhus, vilket också sker för samtliga ST-läkare. Möjligheter till forskning och utvecklingsarbete saknas. Vid inspektionstillfället saknades enligt klinikens uppfattning en tydlig plan för sjukhusets framtid, vilket menligt inverkade på möjligheterna att rekrytera AT- och ST-läkare.
Sunderby sjukhus Luleå 2001-12-12	3	3	3	1	2	1	1	Utomordentliga förutsättningar för specialistutbildning. Verksamheten är allsidig, läkarstaben kompetent och täcker internmedicinens alla områden. Lokaler och utrustning är på topp. Däremot finns brister i tjänstgöringens uppläggning och beträffande teoretisk utbildning. Detta skulle tämligen lätt kunna förbättras avsevärt genom att skapa struktur i utbildningsprocessen (studierektor kan puffa för utbildningsfrågor och utbildning av handledare). Den interna teoretiska utbildningen behöver också förbättras. Utbildningsmålen beträffande ledarskap nås inte.
Värnamo sjukhus 2002-05-15	2	1	3	1	3	2	0	Kliniken har god ambitionsnivå avseende utbildning av ST-läkare, men lider för närvarande av brist på specialister vilket får negativa effekter på handledning. Positivt utbildningsklimat och generösa regler för utbildning och deltagande i kurser. Kliniken har stor bredd på sin verksamhet, och grundläggande ST-utbildning kan med fördel ske här, men kompletterande sidoutbildning måste ske på näraliggande länssjukhus.
Karolinska sjukhuset Stockholm 2002-05-30	3	2	3	2	3	3	1	Avsaknaden av medicinklinik medför att den allmänna internmedicinen kommer i skymundan, men en mycket tydlig ambition att ge en mycket god ST-utbildning i allmän internmedicin finns. Detta uppnås genom välstrukturerade utbildningsplaner med bl a placering på akutkliniken med handledarfunktion av hög klass. En svaghet finns i kontrollen inför specialistkompetens där en studierektor för internmedicinen skulle kunna vara ett sätt att uppnå en förbättring.

Tabell X. Klin neurofysiologi. Resultat av inspektioner genomförda under 2001–2002.

	Struktur			Process				
	A	B	C	D	E	F	G	
Sjukhus, datum för inspektion	Verksamhet	Läkarstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	Kommentar
SU/ Sahlgrenska Göteborg 2001-11-12	3	3	2	3	3	3	1	Allsidig och mycket välorganiserad utbildning av ST-läkare som väl uppfyller ämnets målbeskrivning. Fungerande handledning och studierektor på kliniken. God utrustning, bibliotek samt tillgång till egna rum med PC. Bemanningen av specialister är god. Mycket gott »utbildningsklimat«.
Huddinge Universitetssjukhus 2001-12-03	3	3	3	2	3	3	1	Som utbildningsenhet karakteriseras kliniken av god praktisk och teoretisk utbildning där kompletterande moment kan inhämtas vid geografiskt närbelägna enheter. Tillgången på specialister som mentorer är tillräcklig och ST-läkarna vittnar om god handledning, där dock vissa formaliteter såsom handledarutbildning och skriftliga utbildningskontrakt saknas men lätt kan åtgärdas. Utbildningsklimatet och arbetsmiljön kännetecknas av stor öppenhet och gott samarbete mellan olika personalkategorier. Kliniken har väl sörjt för möjligheter till deltagande i forskning och utvecklingsarbete.

Tabell XI. Allmän samt gynekologisk onkologi. Resultat av inspektioner genomförda under 2001–2002.

	Struktur			Process				
	A	B	C	D	E	F	G	
Sjukhus, datum för inspektion	Verksamhet	Läkarstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	Kommentar
Radiumhemmet Karolinska sjukhuset 2001-09-10	3	2	1	3	3	3	1	Välutrustad klinik med god anställningstrygghet, genomtänkt struktur av utbildningen, gott utbildningsklimat och goda möjligheter till teoretisk utbildning. Förbättringar kan främst göras i utbildningen i radioterapi samt vad gäller underläkarnas tillgång till arbetsrum.

Tabell XII. Ortopedi. Resultat av inspektioner genomförda under 2001–2002.

	Struktur			Process				
	A	B	C	D	E	F	G	
Sjukhus, datum för inspektion	Verksamhet	Läkarstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	Kommentar
Akademiska sjukhuset Uppsala 2001-10-29	3	3	2	2	3	3	1	Kliniken har en omfattande och bred verksamhet, där hela det ortopediska fältet inklusive sidoutbildningar kan tillgodoses inom sjukhuset. Detta ger goda möjligheter till utbildning som tidigare utnyttjats som randutbildning men som nu också innefattar en komplett ST-utbildning. Utbildning bedrivs inom klinikens sektioner där struktur och målbeskrivning bör göras tydligare. Utbildningsklimatet inom kliniken är mycket gott. Detta arbete pågår under ledning av engagerad studierektor. En begränsande faktor är f n de knappa operationsresurserna vilket innebär svårigheter i den praktiskt kirurgiska utbildningen.
Centrallasarettet Västerås/Köpings lasarett 2001-10-01	2	2	1	2	2	1	0	En omfattande och diversifierad verksamhet med goda möjligheter att erbjuda en bra ST-utbildning. Utbildningsklimatet är mycket gott och könsneutralt. En styrka är att träning i elektiv kirurgi kan erhållas vid enheten i Köping. Dock måste ST-läkarnas handledning struktureras bättre vad avser rotationstjänstgöring och teoretisk utbildning och handledarkontakterna formaliseras och planeras tidsmässigt. Det utvecklingsarbete som krävs för dessa förbättringar är initierat av den nye studierektorn på kliniken.
Lindesbergs sjukhus 2002-05-06	2	1	2	1	2	2	0	Ortopedsektionen har goda utbildningsförutsättningar och tillräckligt allsidig verksamhet inom basal ortopedi för att ST-läkaren med kompletterande universitetsutbildning skall nå utbildningsmålen. Läkarstaben har tillräcklig kompetens. Lokaler och utrustning är tillfredsställande. Utbildningen kan förbättras vad avser struktur, handledning och regelbunden teoretisk undervisning. FoU kan bedrivas med US i Örebro.
Danderyds Sjukhus 2002-05-27	3	2	2	1	3	3	1	Kliniken kan erbjuda en god teoretisk specialistutbildning och en snabb introduktion i artroplastikkirurgi med goda möjligheter till vetenskapligt arbete under särskilda veckor men ej under normal arbetstid. Fr o m 2002 har man med ett antal åtgärder förbättrat även möjligheterna till kirurgisk träning i akuta rutinfall vilket av organisatoriska orsaker saknats. Teoretiskt har man kommit väl igång med formaliserad utbildning. ST-utbildningen måste prioriteras högre och tilldelas nödvändiga resurser på en klinik med drift i bolagsform där detta annars riskerar att försummas i konkurrensen med kraven på »produktion«.
Helsingborgs lasarett AB 2002-09-09	3	3	2	2	3	3	1	Verksamheten har en annorlunda organisation, där man gått ifrån den traditionella klinikorganisationen i syfte att skilja akut och elektiv verksamhet åt för att öka effektiviteten. Verksamheten är bred och patientunderlaget stort. Utbildningsbehovet tillgodoses på ett bra sätt och man har ett gott samarbete med regionsjukhus. Utbildningsklimatet inom kliniken är gott och möjligheten till forskning och utvecklingsarbete erbjuds och uppmuntras.

Tabell XIII. Plastikkirurgi. Resultat av inspektioner genomförda under 2001–2002.

	Struktur			Process				
	A	B	C	D	E	F	G	
Sjukhus, datum för inspektion	Verksamhet	Läkarstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	Kommentar
Norrlands universitetssjukhus Umeå 2001-10-01	1	0	2	1	2	2	1	Universitetsklinik med ambitioner för en god ST-utbildning som för närvarande inte kan uppfylla kraven för en god utbildning pga uttalad brist på erfarna specialister.
Karolinska Sjukhuset Stockholm 2002-05-03	2	2	2	1	3	2	1	Universitetsklinik (14 specialister) som både har resurser och visar stort intresse för en god ST-utbildning. Kliniken har goda möjligheter till forskning och utvecklingsarbete. Utbildningsklimatet är mycket gott, men planerad rotation mellan olika verksamhetsgrenar fungerar inte alltid. Med vårdgarantin i Stockholm »försvinner den basala plastikkirurgin« och därmed även den interna utbildningsmöjligheten inom en del diagnosgrupper.
Sahlgrenska Universitetssjukhuset Göteborg 2002-09-27	2	2	2	2	3	3	1	Klinik med 12 fast anställda specialister och 5 läkare under ST-utbildning. Alla ST-läkare har personliga handledare. Kliniken har en stor volym och ett brett panorama vad gäller plastikkirurgisk behandling. Man har ansträngt sig för att skapa en god struktur i utbildningen. De fysiska förutsättningarna är alltså goda och utbildningsklimatet mycket bra för ST-utbildning.

Tabell XIV. Psykiatri. Resultat av inspektioner genomförda under 2001–2002.

	Struktur			Process				
	A	B	C	D	E	F	G	
Sjukhus, datum för inspektion	Verksamhet	Läkarstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	Kommentar
Nordöstra Skånes sjukvårdsdistrikt Kristianstad/ Hässleholm 2001-11-07	3	3	2	2	2	2	0	Bra utbildningsklinik med i vissa avseenden udda organisation, som delvis kan försvåra utbildningen. Genom sin storlek kan en komplett utbildning ges. Det finns vissa utvecklingsområden kring lokaler, utrustning och struktur kring utbildningen. Utbildningsklimatet mycket gott med från alla engagemang och generositet.
Södertälje sjukhus Södertälje 2002-06-12	3	2	2	3	3	3	0	Välbemannat länsdelssjukhus med kliniskt erfarna kolleger, vårdkedjetänkande, trevliga lokaler och mycket gott utbildningsklimat och hög klass på extern och intern teoretisk utbildning. Genom närhet till Huddinge finns samarbets- och utvecklingsmöjligheter för jourtjänstgöring, forskning och fortsatt handledarutbildning.
Länssjukhuset Halmstad 2002-09-20	3	2	3	2	3	3	1	En mycket välorganiserad och väl bemannad psykiatrisk klinik med bra differentiering, vårdkedja, erfarna kolleger, trevliga lokaler samt välutrustat mindre fackbibliotek med PC för litteratursökning på kliniken. Utbildningsklimatet är öppet, positivt och generöst och en mycket god teoretisk utbildning ges. Kliniken bedriver både läkemedelsstudier och forskning. Utvidgad handledarutbildning och barnpsykiatrisk placering planeras.

Tabell XV. Rehab och fysikalisk medicin. Resultat av inspektioner genomförda under 2001–2002.

	Struktur			Process				
	A	B	C	D	E	F	G	
Sjukhus, datum för inspektion	Verksamhet	Läkarstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	Kommentar
Akademiska sjukhuset Uppsala 2001-03-29	3	3	3	1	3	3	1	På kliniken kan en fullödig utbildning erhållas i rehabiliteringsmedicin. Ett utbildningsstimulerande arbetsklimat föreligger. Viktigt, för klinikens framtida verksamhet, är att en ökning av antalet ST-block snarast kommer till stånd.
Länssjukhuset Ryhov, Jönköping 2001-09-12	3	2	3	3	3	2	0	Länssjukhuset vid Ryhov har en komplett utrustad rehabiliteringsmedicinsk klinik som väl uppfyller kraven för att kunna ge specialistutbildning.

Tabell XVII. Urologi. Resultat av inspektioner genomförda under 2001–2002.

	Struktur			Process				
	A	B	C	D	E	F	G	
Sjukhus, datum för inspektion	Verksamhet	Läkarstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	Kommentar
Karolinska sjukhuset Stockholm 2001-10-05	3	3	3	2	3	3	1	Den urologiska kliniken erbjuder en mycket god och mångsidig specialistutbildning. Genom handledarutbildning borde förutsättningar för att uppnå målbeskrivningens krav ytterligare kunna förbättras.

Tabell XVI. Reumatologi. Resultat av inspektioner genomförda under 2001–2002.

	Struktur			Process				
	A	B	C	D	E	F	G	
Sjukhus, datum för inspektion	Verksamhet	Läkarstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	Kommentar
SU/ Sahlgrenska Göteborg 2001-10-10	3	3	1	3	3	2	1	Mycket goda utbildningsmöjligheter för ST-läkare. Föreliggande brister kan i huvudsak åtgärdas inom rimlig tid genom egna verksamhetsförändringar.
Norrlands Universitetssjukhus Umeå 2002-04-22	3	2	2	3	2	3	1	Klinik med mycket goda förutsättningar för ST-utbildning. Föredömlig LEKA-utbildning (ledarskap, etik, kommunikation, administration) ingår. Små brister som noterats kan åtgärdas via enkla förändringar.

Tabell XIII. ÖNH. Resultat av inspektioner genomförda under 2001–2002.

	Struktur			Process				
	A	B	C	D	E	F	G	
Sjukhus, datum för inspektion	Verksamhet	Läkarstab	Utrustning, lokaler	Organisation	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning	Forskning	Kommentar
Länssjukhuset Ryhov Jönköping 2001-05-29	2	1	3	1	2	1	0	Kliniken hade vid inspektionen viss specialistbrist, och fullödig ST-utbildning kräver samarbete med universitetsklinik. Verksamheten bedrivs i mycket ändamålsenliga lokaler. Utbildade handledare finns men tjänstgöringen kräver en fastare struktur.
Centrallasarettet Västerås 2001-09-24	3	3	3	3	2	3	1	Västerås öron-, näs- och halsklinik har mycket goda förutsättningar för att ge en adekvat ST-utbildning.
Ängelholms sjukhus AB 2001-11-09	1	2	2	2	3	2	0	Kliniken erbjuder goda möjligheter att få en god ST-utbildning inom ÖNH i ett mycket positivt utbildningsklimat. Negativt för sjukhuset är avsaknad av pediatrisk slutenvård som medför att vissa moment inom den pediatriska akuta ÖNH-sjukvården ej kan tillgodoses vid kliniken. När det gäller traumatologi och onkologi finns ordnad tjänstgöringsplan med finansiering vid universitetssjukhuset Lund respektive Malmö.
Helsingborgs Lasarett AB 2001-12-10	2	2	2	2	3	2	1	Mycket gott utbildningsklimat. Den kirurgiska verksamheten verkar lägre än nödvändigt, kan kanske ökas vilket skulle ge fler tillfällen till kirurgisk träning. Handledarna saknar formell handledarutbildning pga svårigheter att få handledarutbildning i Skåne. Akuta ÖNH-fall behandlas långt bort från ordinarie ÖNH-mottagning.
Länssjukhuset i Kalmar 2002-05-14	2	3	3	2	3	2	0	Välorganiserad klinik med en kompetent stab och ett positivt utbildningsklimat. Nuvarande verksamhetsvolym begränsar antalet ST-utrymmen till två.
Sunderby sjukhus Luleå 2002-09-04	2	1	3	2	2	2	1	Förutsättningar finns för en allsidig utbildning kompletterad med tumörkirurgi i Umeå. En god ambition finns för utbildning men kan komma till korta för produktionskrav. Läkarbrist och minskande ekonomiskt utrymme för inhyrda läkare har påverkat den kirurgiska utbildningen med få operationsdagar för ST-läkare. Då specialistgruppen har kort tids erfarenhet rekommenderas förstärkt bemanning i form av inhyrda specialister med specifik kompetens ytterligare något/några år.

Kriterier för maximala poäng (redovisas också i början av tabellerna)

STRUKTUR

A Verksamheten

3 poäng: Målbeskrivningens krav kan uppfyllas genom tjänstgöring inom ett begränsat geografiskt område och på sidoutbildande enheter inom detta om-råde.

B Läkarstab

3 poäng: Tillräckligt antal läkare med tillräcklig kompetens (dimensioneringen av antalet läkartjänster skall innebära att utrymme finns för utbildning, handledning och utvecklingssamtal inom arbetstiden). Antalet specialister överstiger antalet underläkare. Handledande specialister har genomgått handledarutbildning. Utöver bred klinisk kompetens finns inom enheten bl a vetenskaplig, administrativ och pedagogisk kompetens.

C Lokaler

3 poäng: Adekvata arbetslokaler (operation, lab, mottagning, avdelning, jourrum, övriga arbetsutrymmen) och service (t ex avseende sekreterartjänster, bibliotek, litteratursökning och tidskrifter). Eget arbetsrum med skrivbord och tillgång till PC/Mac för ST-läkare.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

3 poäng: Studierektorer och utbildade handledare finns och fungerar. Målbeskrivningen används, liksom utbildningsboken. Tjänstgöringsprogram upprättas, även för sidoutbildningen. Tjänstgöringsprogrammet är tillräckligt preciserat för att målbeskrivningens krav skall kunna uppnås. Tidpunkt för utvecklingssamtal dokumenteras och det framgår hur avvikelser från tjänstgöringsprogrammet hanteras. Jourtjänstgöringen fungerar (ST-läkaren skall självklart deltaga i jour, men jourverksamheten skall inte dominera så att jourkompensationsuttaget blir oacceptabelt högt ur utbildningssynpunkt = dagtjänstgöring).

E Utbildningsklimat

3 poäng: Samsyn överordnade läkare/specialistläkare och ST-läkare. Planering för färdighetsträning. Utvecklingssamtal (minimum ett per termin). Utrymme och acceptans för litteraturstudier. Schemalagda handledarsamtal. Återkoppling, engagemang och gärna exempel på detta. Uppmuntrande attityd till rotation till regionsjukhus/universitetssjukhus för fördjupning och fortsatt specialisering efter formellt uppnådd specialistkompetens. Positiv inställning till sidoutbildning.

F Teoretisk utbildning

3 poäng: Planerad extern utbildning, som inkluderar specialitetsföreningens rekommendationer (SK-kurser, Läkarstämman, specialistföreningens möten, internationell kurs/möte m m), tillhandahålls minst fem dagar per termin. Regelbunden intern utbildning minst en timme per vecka. Avstämning av ST-läkarens studieverksamhet görs. Utbildning i ledarskap och administration ges.